

Journal Website

Article history:

Received 04 June 2025

Revised 13 October 2025

Accepted 20 October 2025

Published online 22 June 2026

Journal of Psychological Dynamics in Mood Disorders

Volume 5, Issue 2, pp 1-20

E-ISSN: 2981-1759

Development of a Verbal Intelligence Training Package for Couples: A Qualitative Study

Leila. Rahimian Sabet¹, Aboutaleb. Seadatee Shamir^{2*}, Mohammad Azad. Abdollah Pour³

¹ Department of Counseling, Counseling Department, SR.C., Islamic Azad University, Tehran, Iran

² Department of Educational Psychology and Personality, SR.C., Islamic Azad University, Tehran, Iran

³ Department of Educational Psychology, Mah.C., Islamic Azad University, Mahabad, Iran

* Corresponding author email address: seadatee@srbiau.ac.ir

Article Info

Article type:

Original Research

How to cite this article:

Rahimian Sabet, L., Seadatee Shamir, A., & Abdollah Pour, M. A. (2026). Development of a Verbal Intelligence Training Package for Couples: A Qualitative Study. *Journal of Psychological Dynamics in Mood Disorders*, 5(2), 1-20.

© 2026 the authors. Published by Maher Talent and Intelligence Testing Institute, Tehran, Iran. This is an open access article under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0) License.

ABSTRACT

Objective: This study aimed to design, develop, and validate a verbal intelligence training package to improve marital conflict resolution and enhance marital adjustment among couples.

Methodology: A qualitative research design based on content analysis was employed. Participants included married individuals experiencing marital conflicts and experts in family psychology and counseling. Purposive criterion-based sampling was conducted until theoretical saturation was achieved. Fifteen semi-structured interviews were conducted, of which twelve non-redundant interviews were included in the final analysis. Data were analyzed using a seven-step qualitative analysis approach involving open, axial, and selective coding to construct the conceptual framework of the training package. Following initial development, the content validity of the package was evaluated by fifteen experts using Content Validity Ratio (CVR) and Content Validity Index (CVI). Subsequently, a preliminary pilot implementation was conducted with four couples, and pre-test, post-test, and follow-up data were collected.

Findings: Qualitative analysis indicated that enhancing verbal intelligence—through improving communicational interaction skills, strengthening adaptive coping strategies, and reinforcing facilitating communication factors—may reduce marital conflicts and increase marital adjustment. Content validity indices demonstrated strong expert agreement regarding the scientific rigor and structural coherence of the training package. Preliminary results revealed a decreasing trend in marital conflict scores and an increasing trend in marital adjustment scores following the intervention, suggesting its potential effectiveness.

Conclusion: The findings suggest that focusing on verbal intelligence as a cognitive-communicative construct provides an innovative and effective framework for improving marital relationship quality and may serve as both a preventive and therapeutic approach in couple counseling interventions.

Keywords: Verbal intelligence, marital conflict, marital adjustment, communication skills, qualitative study

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Marital relationships represent one of the most influential social and psychological contexts shaping individual well-being, family functioning, and social stability. The quality of communication between spouses plays a central role in determining marital satisfaction, emotional adjustment, and long-term relational stability. Contemporary research increasingly emphasizes that marital conflicts are not solely the result of incompatible personalities or external stressors, but rather emerge from ineffective interactional patterns, especially dysfunctional communication styles (Shams et al., 2025; Zoli et al., 2024). Verbal interaction serves as the primary channel through which emotions, expectations, needs, and conflicts are expressed and negotiated within intimate relationships.

Previous studies have demonstrated that emotional intelligence contributes significantly to marital satisfaction by improving empathy, emotional regulation, and constructive dialogue between partners (Abiodun et al., 2022; Aidoo et al., 2024; Valentina et al., 2021). However, emotional competencies often operate through language, meaning that verbal expression functions as the behavioral manifestation of cognitive and emotional processes. Consequently, focusing exclusively on emotional intelligence without addressing verbal communication skills may overlook a fundamental mechanism underlying marital adjustment. Evidence indicates that ineffective communication patterns—such as criticism, ambiguity, or hostile language—intensify marital conflicts and negatively affect psychological health (Chung et al., 2023; Paul et al., 1988).

The concept of verbal intelligence provides a theoretical framework for understanding how individuals use language to interpret experiences, regulate interpersonal interactions, and resolve conflicts. Cognitive theories suggest that intelligence consists of multiple interrelated domains, including linguistic abilities that influence social functioning and psychological well-being (Rosiña et al., 2020). Research further indicates that cognitive and verbal capacities are associated with happiness, mental health, and relational success across the lifespan (Nikolaev & McGee, 2016; Wraw et al., 2016). In marital contexts, communication competence acts as a moderating factor between conflict resolution strategies and marital satisfaction (Girma Shifaw, 2024).

Marital conflicts may also be influenced by socio-cultural expectations, gender roles, economic pressures, and work–family imbalance, all of which shape communication patterns between spouses (Allendorf, 2017; Yoo, 2022; Yu & Liu, 2021). Psychological variables such as maladaptive schemas, emotional regulation difficulties, and self-silencing tendencies further contribute to conflict escalation and dissatisfaction (Naeem et al., 2021; Sharif Nia et al., 2023). These findings highlight the need for structured educational interventions aimed at enhancing communication competencies rather than merely addressing symptoms of marital distress.

Educational and cognitive-training interventions have demonstrated effectiveness in enhancing emotional regulation, cognitive flexibility, and social interaction skills (Roghani et al., 2024; Saadati Shamir & Mousavi Fazli, 2022). Premarital and couple-focused training programs based on cognitive-behavioral approaches have similarly improved resilience and marital quality (Sadeghi Meyab et al., 2022). Moreover, studies examining intelligence-based educational programs suggest that structured training can enhance social and cultural intelligence and promote adaptive interpersonal functioning (Zoli et al., 2024). Despite

these advances, few interventions have specifically targeted verbal intelligence as an independent construct within marital therapy.

Language itself is rooted in human cognitive structure and plays a fundamental role in constructing meaning and social identity (Khandan, 2005). Verbal communication thus represents the intersection of cognition, emotion, and culture. Empirical studies also show that intelligence domains influence relationship formation, stability, and interpersonal compatibility (Aspara et al., 2018). Within this context, developing a verbal intelligence training package tailored for couples may provide a novel preventive and therapeutic approach to marital conflict resolution.

Research conducted in family psychology further demonstrates that ineffective communication can contribute to severe relational outcomes such as emotional divorce, marital infidelity, and psychological distress (Abdolmaleki & Azadeh, 2015; Fathi et al., 2013; Sudani et al., 2012). Conversely, improved communication skills promote empathy, cooperation, and shared problem-solving abilities (Navabinejad et al., 2024; Pour Meqdad et al., 2024). Therefore, integrating linguistic, cognitive, and emotional perspectives into a unified training program appears theoretically justified.

Given the existing gap in intervention research focusing specifically on verbal intelligence within marital relationships, the present qualitative study aimed to design and validate a verbal intelligence training package for couples and examine its role in improving marital conflict resolution and marital adjustment.

Methods and Materials

This study employed a qualitative research design aimed at developing a verbal intelligence training package for couples experiencing marital conflicts. The research process involved several sequential stages including needs assessment, thematic extraction, training package development, expert validation, and preliminary pilot implementation.

Participants consisted of married individuals with lived experiences of marital conflict, family counselors, and specialists in interpersonal communication and couple therapy. Semi-structured in-depth interviews were conducted to explore participants' experiences related to communication patterns, verbal interaction styles, and conflict management strategies. Sampling followed a purposive criterion-based approach and continued until theoretical saturation was achieved.

Data collection tools included semi-structured interviews, expert feedback questionnaires, and open-ended evaluation forms used during the validation phase. Interview questions explored perceptions of verbal intelligence, communication barriers, conflict-resolution behaviors, emotional expression patterns, and suggested strategies for improving dialogue within marital relationships.

Data analysis was conducted simultaneously with data collection using a seven-step qualitative content analysis procedure. Interviews were transcribed verbatim, repeatedly reviewed, and coded through open, axial, and selective coding stages. Conceptual categories were extracted and integrated into a coherent theoretical framework guiding the development of the training package.

Following initial development, the educational protocol was reviewed by fifteen experts in family psychology and counseling. Content validity was assessed using expert agreement indices, after which revisions were implemented. The finalized intervention was subsequently implemented in a preliminary pilot study involving four couples to evaluate feasibility and preliminary outcomes.

Findings

Fifteen interviews were conducted, and data saturation was achieved during the final three interviews when no new conceptual categories emerged. Twelve interviews containing non-redundant data were included in the final analysis.

Open coding initially produced 110 primary codes. After removing 48 overlapping codes, 62 unique codes remained. During axial coding, these codes were condensed into 11 core conceptual categories. Selective coding ultimately resulted in six overarching themes representing the conceptual structure of verbal intelligence in marital relationships.

The first theme, psychological-communicational factors, included recurrent marital arguments, misunderstanding verbal messages, inability to express needs respectfully, emotional dysregulation during conversations, and neglect of tone and facial expression. These findings indicated that deficiencies in verbal and emotional interaction formed primary antecedents of marital conflict.

The second theme, communicational functioning, reflected difficulties in managing discussions, lack of active listening, interruption of partners' speech, and ambiguous language use. Participants emphasized that ineffective verbal processing directly hindered constructive conflict resolution.

The third theme, cultural-economic contexts, identified environmental pressures such as financial stress, limited communication time, family interference, and differing cultural expectations as background conditions influencing marital interaction patterns.

The fourth theme, mediating factors, distinguished between facilitating behaviors—such as empathetic listening, positive language, tone regulation, and participation in communication training—and inhibiting behaviors including aggressive speech, prolonged withdrawal, avoidance of dialogue, and revisiting past conflicts.

The fifth theme, coping strategies, encompassed adaptive approaches such as using “I-statements,” collaborative problem solving, acceptance of differences, and respectful dialogue, contrasted with maladaptive strategies including blame, comparison, threats, insults, and emotional disengagement.

The sixth theme, outcomes of verbal intelligence improvement, involved enhanced empathy, increased intimacy, reduced tension, improved marital satisfaction, strengthened joint problem solving, and the creation of a calmer marital environment.

Expert validation demonstrated strong agreement regarding the scientific quality and comprehensiveness of the training package. Content validity indices exceeded acceptable thresholds, indicating high conceptual adequacy. Preliminary pilot findings showed decreased marital conflict scores and increased marital adjustment scores following participation in the verbal intelligence training sessions.

Discussion and Conclusion

The findings of this study suggest that verbal intelligence constitutes a central mechanism underlying marital interaction, bridging cognitive processing, emotional regulation, and interpersonal communication. The qualitative analysis demonstrated that many marital conflicts originate not from incompatible goals but from ineffective verbal expression and interpretation. Improving language awareness, tone regulation, and message clarity appears to transform conflict from a destructive process into an opportunity for relational growth.

The conceptual model derived from the data highlights how psychological communication factors initiate conflict processes, while contextual influences shape interaction patterns. Mediating communication behaviors determine whether couples adopt adaptive or maladaptive coping strategies,

ultimately influencing marital outcomes. This framework supports the view that communication competence operates as a dynamic system integrating cognition, emotion, and social context.

The validated verbal intelligence training package provided structured opportunities for couples to practice communication awareness, emotional regulation during dialogue, collaborative problem solving, and empathy development. The observed reductions in marital conflict and increases in marital adjustment during the pilot phase suggest that targeting verbal interaction skills may offer an effective pathway for improving marital relationships.

Importantly, the study demonstrates that verbal intelligence extends beyond linguistic ability alone. It represents a relational competence enabling partners to construct shared meanings, negotiate differences, and maintain emotional connection. Strengthening verbal intelligence may therefore function both as a preventive intervention for couples at risk of conflict escalation and as a therapeutic tool within counseling settings.

In conclusion, developing and implementing a verbal intelligence training package offers a novel and theoretically grounded approach to enhancing marital communication and relationship quality. By focusing on how couples speak, listen, interpret, and respond to one another, interventions grounded in verbal intelligence can foster empathy, reduce destructive conflict patterns, and promote long-term marital adjustment and relational well-being.

وبسایت مجله

تاریخچه مقاله

دریافت شده در تاریخ ۱۴ خرداد ۱۴۰۴

اصلاح شده در تاریخ ۲۱ مهر ۱۴۰۴

پذیرفته شده در تاریخ ۲۸ مهر ۱۴۰۴

منتشر شده در تاریخ ۱ تیر ۱۴۰۵

پویایی‌های روانشناختی در اختلال‌های خلقی

دوره ۵، شماره ۲، صفحه ۱-۲۰

شاپای الکترونیکی: ۲۹۸۱-۱۷۵۹

ساخت بسته هوش کلامی برای زوجین: یک مطالعه کیفی

لیلا رحیمیان ثابت^۱، ابوطالب سعادت‌تی شامیر^{۲*}، محمد آزاد عبدالله پور^۳

۱. گروه مشاوره، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

۲. گروه روان‌شناسی تربیتی و شخصیت، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

۳. گروه روان‌شناسی تربیتی، واحد مهاباد، دانشگاه آزاد اسلامی، مهاباد، ایران

*ایمیل نویسنده مسئول: seadatee@srbiau.ac.ir

چکیده

اطلاعات مقاله

نوع مقاله

پژوهشی/اصلی

نحوه استناد به این مقاله:

رحیمیان ثابت، لیلا، سعادت‌تی شامیر، ابوطالب، و عبدالله پور، محمد آزاد. (۱۴۰۵). ساخت بسته هوش کلامی برای زوجین: یک مطالعه کیفی. *پویایی‌های روانشناختی در اختلال‌های خلقی*، ۵(۲)، ۱-۲۰.

© ۱۴۰۵ تمامی حقوق انتشار این مقاله متعلق به نویسنده است. انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با گواهی (CC BY-NC 4.0) صورت گرفته است.

هدف: هدف این پژوهش طراحی، تدوین و اعتبارسنجی بسته آموزشی هوش کلامی برای بهبود حل تعارضات زناشویی و ارتقای سازگاری زوجین بود. **روش‌شناسی:** این پژوهش با رویکرد کیفی و مبتنی بر تحلیل محتوا انجام شد. جامعه پژوهش شامل زوجین دارای تعارضات زناشویی و متخصصان حوزه روان‌شناسی خانواده و مشاوره بود. نمونه‌گیری به صورت هدفمند ملاک‌محور انجام شد و تا اشباع نظری ادامه یافت. در مجموع ۱۵ مصاحبه نیمه‌ساختاریافته انجام شد که ۱۲ مصاحبه غیرتکراری وارد تحلیل نهایی گردید. داده‌ها از طریق روش هفت‌مرحله‌ای کلایزی تحلیل شدند و در فرایند کدگذاری باز، محوری و انتخابی، ساختار مفهومی بسته استخراج شد. پس از طراحی اولیه بسته آموزشی، اعتبار محتوایی آن توسط ۱۵ متخصص با استفاده از شاخص‌های CVR و CVI بررسی شد. در نهایت، بسته به صورت مقدماتی بر روی ۴ زوج اجرا گردید و داده‌های پیش‌آزمون، پس‌آزمون و پیگیری جمع‌آوری شد. **یافته‌ها:** تحلیل کیفی نشان داد که ارتقای هوش کلامی می‌تواند از طریق اصلاح مهارت‌های تعامل کلامی، بهبود راهبردهای مقابله‌ای و تقویت عوامل تسهیل‌کننده ارتباط، منجر به کاهش تعارضات زناشویی و افزایش سازگاری شود. شاخص‌های روایی محتوایی نشان‌دهنده توافق بالای متخصصان درباره کیفیت علمی و ساختاری بسته آموزشی بود. یافته‌های مقدماتی نیز حاکی از روند کاهشی در نمرات تعارض زناشویی و روند افزایشی در نمرات سازگاری زناشویی پس از اجرای مداخله بود که دلالت بر اثربخشی بالقوه بسته دارد. **نتیجه‌گیری:** نتایج این مطالعه نشان می‌دهد که تمرکز بر هوش کلامی به عنوان سازه‌ای شناختی-ارتباطی می‌تواند چارچوبی نوین و مؤثر برای بهبود کیفیت روابط زناشویی فراهم آورد و به عنوان رویکردی پیشگیرانه و درمانی در مداخلات زوج‌درمانی مورد استفاده قرار گیرد.

کلیدواژه‌گان: هوش کلامی، تعارضات زناشویی، سازگاری زناشویی، مهارت‌های ارتباطی، مطالعه کیفی

مقدمه

روابط زناشویی به‌عنوان یکی از بنیادی‌ترین نهادهای اجتماعی، نقش تعیین‌کننده‌ای در سلامت روان، انسجام خانواده و کارکرد اجتماعی افراد دارد. کیفیت این روابط، متأثر از مجموعه‌ای از عوامل فردی، شناختی، هیجانی و ارتباطی است که در تعامل با یکدیگر، الگوی سازگاری یا تعارض را در زندگی مشترک شکل می‌دهند. پژوهش‌های معاصر نشان داده‌اند که تعارضات زناشویی نه تنها بر رضایت همسران تأثیر می‌گذارد، بلکه پیامدهای گسترده‌ای برای سلامت روان، کارکرد خانوادگی و حتی رشد فرزندان دارد (Craft et al., 2021; Gong et al., 2023). در این میان، شیوه‌های ارتباطی و به‌ویژه نحوه استفاده از زبان و گفتار در تعاملات زوجین، یکی از کانونی‌ترین عوامل در تشدید یا کاهش تعارضات محسوب می‌شود (Paul et al., 1988). از این منظر، توجه به «هوش کلامی» به‌عنوان ظرفیتی شناختی-ارتباطی که امکان انتخاب واژگان مناسب، تنظیم لحن، ساختاردهی پیام و درک متقابل را فراهم می‌کند، می‌تواند چارچوبی نوین برای مداخلات زوج‌درمانی فراهم آورد.

مطالعات متعددی بر نقش هوش هیجانی در کیفیت روابط زناشویی تأکید کرده‌اند و نشان داده‌اند که توانایی شناسایی، تنظیم و ابراز هیجان با رضایت زناشویی رابطه معناداری دارد (Abiodun et al., 2022; Aidoo et al., 2024; Anghel, 2016; Batool & Kbalid, 2009; Valentina et al., 2021). همچنین الگوهای تحلیلی مبتنی بر وابستگی متقابل زوجین حاکی از آن است که هوش هیجانی هر یک از همسران نه تنها بر تعارضات خود او بلکه بر تجربه شریک زندگی نیز اثرگذار است (Parsakia et al., 2023). با این حال، تمرکز صرف بر ابعاد هیجانی، بدون توجه دقیق به سازوکارهای زبانی و گفتاری، می‌تواند ناقص باشد؛ زیرا هیجان در روابط زناشویی عمدتاً از طریق زبان و بیان کلامی منتقل می‌شود. از این رو، بررسی هوش کلامی به‌عنوان زیرساخت شناختی-زبانی تعاملات هیجانی ضروری به نظر می‌رسد.

نظریه‌های کلاسیک درباره سرشت زبان و فطرت انسانی نیز بر نقش بنیادی ظرفیت‌های زبانی در سازمان‌دهی تجربه انسانی تأکید دارند (Khandan, 2005). از منظر شناختی، هوش نه تنها یک توانایی کلی، بلکه مجموعه‌ای از ظرفیت‌های متمایز است که در حوزه‌های مختلف بروز می‌یابد (Rosina et al., 2020). در همین راستا، مطالعات گسترده نشان داده‌اند که انواع مختلف هوش، از جمله هوش شناختی و کلامی، با پیامدهای روان‌شناختی، شادی و سلامت روان در طول عمر مرتبط هستند (Nikolaev & McGee, 2016; Wraw et al., 2016). همچنین شواهد تجربی نشان می‌دهد که نوع و سطح هوش می‌تواند بر احتمال ازدواج و پایداری آن اثرگذار باشد (Aspara et al., 2018). بنابراین، پرداختن به مؤلفه‌های شناختی و زبانی هوش در بافت روابط زناشویی، از پشتوانه نظری و تجربی قابل توجهی برخوردار است.

در سال‌های اخیر، رویکردهای مداخله‌ای مبتنی بر آموزش مهارت‌های شناختی و ادراکی، اثربخشی خود را در ارتقای کارکردهای فردی و اجتماعی نشان داده‌اند (Goran Savadkoobi et al., 2023; Saadati Shami & Zahmatkesh, 2022; Saadati Shamir & Mousavi, 2024; Fazli, 2022; Shams et al., 2025; Zoli et al., 2024). این مداخلات نشان داده‌اند که آموزش هدفمند مهارت‌های شناختی می‌تواند منجر به بهبود تنظیم هیجان، افزایش کارآمدی شناختی و ارتقای عملکرد اجتماعی شود (Mohammadi & Saadati Shami, 2019; Roghani et al., 2024). از سوی دیگر، پژوهش‌های پیش از ازدواج و آموزش‌های شناختی-رفتاری برای زوجین نیز نشان داده‌اند که مداخلات ساختارمند می‌توانند تاب‌آوری و کیفیت زندگی مشترک را افزایش دهند (Sadeghi Meyab et al., 2022). بنابراین، طراحی یک بسته آموزشی مبتنی بر تقویت هوش کلامی می‌تواند در امتداد این جریان پژوهشی قرار گیرد و شکاف موجود میان ظرفیت‌های شناختی و مهارت‌های ارتباطی را پر کند.

تعارضات زناشویی، اغلب ریشه در الگوهای ارتباطی ناکارآمد دارند. سوءبرداشت‌های کلامی، استفاده از جملات تحقیرآمیز یا مبهم و ناتوانی در بیان شفاف نیازها، از جمله عوامل تشدیدکننده تعارض هستند (Navabinejad et al., 2024; Nazari, 2024). افزون بر این، تجارب آسیب‌های کودکی و طرحواره‌های ناسازگار می‌توانند از طریق شیوه‌های گفتاری در روابط زناشویی بازتولید شوند (Sharif Nia et al., 2023). در برخی موارد، تعارضات مزمن به پیامدهای جدی‌تری همچون خیانت زناشویی یا طلاق عاطفی منجر می‌شود (Abdolmaleki & Azadeh, 2012; Fathi et al., 2013; Sudani et al., 2012). پژوهش‌ها همچنین نشان داده‌اند که خودخاموشی، سرکوب بیان نیازها و ناتوانی در گفت‌وگوی سالم، با افسردگی و نارضایتی زناشویی مرتبط است (Naeem et al., 2021). در چنین شرایطی، آموزش مهارت‌های دقیق زبانی و کلامی می‌تواند به عنوان ابزاری برای پیشگیری از چرخه‌های معیوب ارتباطی عمل کند.

عوامل اجتماعی و ساختاری نیز بر کیفیت ارتباطات زوجین اثرگذارند. تعارض کار-خانواده، فشارهای اقتصادی و نقش‌های جنسیتی می‌توانند بر رضایت زناشویی و میزان تعارض تأثیر بگذارند (Chung et al., 2023; Yoo, 2022; Yu & Liu, 2021). همچنین تحولات ارزشی و ایده‌آل‌های توسعه‌ای می‌توانند انتظارات زوجین از یکدیگر را تغییر دهند و زمینه تعارض را فراهم کنند (Allendorf, 2017). در این بستر پیچیده، تقویت ظرفیت‌های ارتباطی و زبانی می‌تواند نقش میانجی در کاهش اثرات منفی عوامل زمینه‌ای ایفا کند. پژوهش‌ها نشان داده‌اند که کیفیت ارتباط زناشویی می‌تواند رابطه میان تعارض و رضایت را تعدیل کند (Girma Shifaw, 2024)، بنابراین مداخلات متمرکز بر ارتباط، جایگاه ویژه‌ای در بهبود روابط دارند.

از منظر نظری، هوش را می‌توان به مثابه یک سازه چندبعدی در نظر گرفت که علاوه بر مؤلفه‌های شناختی، دارای ابعاد فرهنگی و اجتماعی نیز هست (Faghih Aram et al., 2018; Ghaebi Mahandoost et al., 2022). ظرفیت‌های زبانی و کلامی نه تنها ابزار انتقال پیام، بلکه وسیله شکل‌دهی به هویت اجتماعی و تعامل فرهنگی‌اند. حتی مطالعات عصب‌زیستی نشان می‌دهند که ساختارهای زیربنایی مغز و شبکه‌های عصبی در فرایندهای شناختی و ارتباطی نقش اساسی دارند (Logsdon et al., 2021). از این رو، تقویت هوش کلامی می‌تواند پیامدهایی فراتر از مهارت گفتاری ساده داشته باشد و بر تنظیم هیجان، همدلی و سازگاری اثر بگذارد.

پژوهش‌های داخلی نیز بر نقش متغیرهای شناختی و طرحواره‌ای در کیفیت روابط زناشویی تأکید کرده‌اند (Mohammadi & Saadati Shami, 2019; Pour Meqdad et al., 2024). همچنین مطالعات کیفی درباره تجارب زیسته متخصصان حوزه‌های مختلف نشان داده‌اند که فهم عمیق از سازه‌های هوشی و کاربرد آن‌ها در بافت اجتماعی، نیازمند طراحی ابزارها و بسته‌های آموزشی بومی و ساختارمند است (Marvat et al., 2022). افزون بر این، بررسی رابطه میان هوش‌های چندگانه و رضایت زناشویی نیز نشان می‌دهد که ابعاد شناختی می‌توانند در تبیین کیفیت روابط نقش‌آفرین باشند (Yousefi & Salahi, 2020). بنابراین، طراحی بسته‌ای آموزشی که به طور اختصاصی بر هوش کلامی در بستر تعارضات زناشویی تمرکز کند، می‌تواند خلأ موجود در ادبیات پژوهشی را پر کند.

با وجود شواهد گسترده درباره نقش هوش هیجانی و سایر انواع هوش در روابط زناشویی، تاکنون توجه نظام‌مند و مداخله‌محور به هوش کلامی در قالب یک بسته آموزشی ساختاریافته و اعتبارسنجی‌شده کمتر مورد توجه قرار گرفته است. در حالی که بخش قابل توجهی از تعارضات زوجین از طریق الگوهای گفتاری ناکارآمد شکل می‌گیرد، نبود مداخلات اختصاصی در این حوزه می‌تواند محدودیتی جدی محسوب شود. بر این اساس، پژوهش حاضر با هدف طراحی و ساخت بسته آموزشی هوش کلامی ویژه زوجین و بررسی اعتبار آن در بهبود حل تعارضات زناشویی و ارتقای سازگاری زناشویی انجام شد.

مواد و روش پژوهش

پژوهش حاضر با رویکرد کیفی و با هدف طراحی و تدوین بسته آموزشی هوش کلامی ویژه زوجین انجام شد. ماهیت مسئله پژوهش که مبتنی بر فهم عمیق تجربه‌های ارتباطی، معانی ذهنی و الگوهای گفت‌وگویی زوجین در بستر تعارضات زناشویی بود، اقتضا می‌کرد از روش‌های کیفی و تفسیری استفاده شود تا امکان کشف ابعاد پنهان تعاملات کلامی و استخراج مضامین بنیادین فراهم گردد. در این راستا، پژوهش در چند مرحله متوالی شامل نیازسنجی مفهومی، استخراج مضامین، طراحی اولیه بسته آموزشی، اعتبارسنجی تخصصی و اصلاح نهایی اجرا شد.

جامعه پژوهش در دو حوزه مکمل تعریف شد. حوزه نخست شامل منابع علمی و تخصصی مرتبط با هوش کلامی، ارتباطات بین‌فردی، مهارت‌های گفت‌وگوی اثربخش، نظریه‌های حل تعارض زناشویی و سازگاری زوجین بود. در این بخش، مقالات علمی، کتب تخصصی و پژوهش‌های پیشین با هدف شناسایی چارچوب‌های نظری و مفهومی مؤثر بر تعاملات کلامی زوجین مورد بررسی عمیق قرار گرفت. در مجموع، نوزده منبع علمی مرتبط با ارتباطات زوجین، هوش کلامی و مهارت‌های حل تعارض برای تدوین مبانی نظری و طراحی پروتکل مداخله‌ای تحلیل شد.

حوزه دوم جامعه پژوهش شامل متخصصان روان‌شناسی خانواده، مشاوران زوج‌درمانی و زوجینی بود که تجربه تعارضات زناشویی را در سال‌های اخیر تجربه کرده بودند. مشارکت زوجین با هدف شناسایی نیازهای واقعی ارتباطی، سبک‌های گفت‌وگو و چالش‌های کلامی در روابط زناشویی صورت گرفت و حضور متخصصان نیز برای ارزیابی علمی و حرفه‌ای بسته آموزشی ضروری بود.

نمونه‌گیری در این پژوهش به صورت هدفمند ملاک‌محور انجام شد. در این روش، افرادی انتخاب شدند که بیشترین انطباق را با پدیده مورد مطالعه یعنی تعارضات زناشویی و الگوهای ارتباط کلامی داشتند. نمونه پژوهش شامل زوجینی بود که تجربه آشکار تعارضات ارتباطی داشته و آمادگی مشارکت در مصاحبه‌های عمیق نیمه‌ساختاریافته را داشتند. فرآیند نمونه‌گیری تا رسیدن به اشباع داده‌ها ادامه یافت و در نهایت پس از انجام مصاحبه‌ها، تعداد شرکت‌کنندگان به دوازده نفر تعیین شد. اشباع زمانی حاصل شد که داده‌های جدید دیگر مفهوم یا کد تازه‌ای به تحلیل‌ها اضافه نمی‌کرد.

در بخش اعتبارسنجی بسته آموزشی، پانزده متخصص حوزه روان‌شناسی خانواده و مشاوره زوجین که دارای تحصیلات دکتری یا دانشجوی مقطع دکتری و دارای تجربه بالینی کار با زوجین بودند، به روش نمونه‌گیری گلوله‌برفی انتخاب شدند. این متخصصان در فرآیند بررسی علمی، اصلاح و تأیید نهایی بسته هوش کلامی مشارکت داشتند. پس از اعتبارسنجی، نسخه نهایی بسته آموزشی در یک مطالعه مقدماتی به صورت پایلوت بر روی چهار زوج اجرا شد تا قابلیت کاربردی آن بررسی شود.

ابزار اصلی گردآوری داده‌ها در این پژوهش، مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته عمیق، بررسی منابع علمی و فرم‌های ارزیابی تخصصی بود. مصاحبه‌ها با هدف نیازسنجی آموزشی و شناسایی مؤلفه‌های هوش کلامی در روابط زوجین طراحی شدند و امکان انعطاف، کاوش تجربیات زیسته و استخراج معانی ضمنی تعاملات کلامی را فراهم ساختند.

سؤالات مصاحبه با تمرکز بر تعریف هوش کلامی، نقش آن در حل تعارضات زناشویی، نوع واژگان و لحن مورد استفاده در هنگام تعارض، عوامل تسهیل‌کننده گفت‌وگوی سازنده، خطاهای رایج کلامی، تجربیات موفق مدیریت اختلاف از طریق انتخاب واژگان مناسب، میزان اثربخشی آموزش مهارت‌های کلامی در افزایش سازگاری زناشویی، موانع استفاده از گفت‌وگوی سالم و راهکارهای تقویت هوش کلامی تنظیم شد. این سؤالات امکان بررسی چندبعدی تعاملات کلامی را در سطح شناختی، هیجانی و رفتاری فراهم کرد.

به منظور بررسی روایی محتوایی سؤالات مصاحبه، شاخص نسبت روایی محتوایی (CVR) مورد استفاده قرار گرفت. نتایج نشان داد مقدار CVR تمامی سؤالات بالاتر از مقدار پذیرفته شده ۰.۶۲ بوده و بنابراین سؤالات از روایی محتوایی مناسب برخوردار بودند. گردآوری داده‌ها از طریق مصاحبه‌های عمیق، مکالمه‌های تعاملی و یادداشت‌برداری پژوهشگر انجام شد و هم‌زمان با انجام مصاحبه‌ها، داده‌ها ثبت، پیاده‌سازی و آماده تحلیل گردید.

در بخش مقدماتی پژوهش حاضر، به منظور ارزیابی اولیه اثربخشی بسته آموزشی هوش کلامی از دو ابزار استاندارد استفاده شد. برای سنجش میزان تعارضات زناشویی، پرسشنامه تعارضات زناشویی ثنایی (۱۳۸۷) شامل ۵۴ گویه با مقیاس لیکرت پنج‌درجه‌ای به کار گرفته شد که دامنه نمرات آن بین ۵۴ تا ۲۷۰ بوده و نمرات بالاتر نشان‌دهنده تعارض بیشتر است؛ این ابزار از روایی محتوایی مناسب برخوردار بوده و پایایی آن در پژوهش حاضر بر اساس ضریب آلفای کرونباخ برابر با ۸۸/۰ به دست آمد. همچنین به منظور ارزیابی سازگاری زناشویی، از مقیاس سازگاری زناشویی اسپانیر (۱۹۷۶) شامل ۳۲ سؤال در چهار بعد سازگاری، همبستگی، توافق و ابراز محبت استفاده شد که نمره کلی آن بین صفر تا ۱۵۱ متغیر بوده و نمرات بالاتر از ۱۰۰ بیانگر سازگاری مطلوب زناشویی است؛ این مقیاس دارای روایی و پایایی مطلوب گزارش شده در مطالعات پیشین بوده و ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شده در پژوهش حاضر ۹۱/۰ به دست آمد. این دو پرسشنامه به عنوان ابزارهای سنجش پیش‌آزمون، پس‌آزمون و پیگیری در اجرای مقدماتی بسته آموزشی مورد استفاده قرار گرفتند تا تغییرات تعارضات و سازگاری زناشویی زوجین پس از مداخله بررسی شود.

در مرحله تدوین بسته آموزشی، مضامین استخراج شده به زیرگروه‌های مفهومی-محتوایی تبدیل شد و نسخه اولیه بسته آموزشی همراه با پرسش‌های ارزیابی طراحی گردید. این نسخه به پانزده متخصص ارائه شد و آنان از طریق پرسشنامه نظرسنجی ساختاریافته و فرم‌های بازپاسخ، دیدگاه‌های اصلاحی خود را درباره ساختار جلسات، فرایند آموزشی و محتوای علمی بسته ارائه کردند. پس از بررسی نظرات، اصلاحات لازم اعمال شد و نسخه بازنگری شده مجدداً در اختیار متخصصان قرار گرفت تا میزان توافق آنان درباره کیفیت علمی، انسجام و جامعیت بسته تعیین گردد.

برای سنجش اعتبار محتوایی بسته آموزشی، شاخص‌های CVR و CVI مورد استفاده قرار گرفت و میزان توافق متخصصان درباره فرایند، ساختار و محتوای بسته آموزشی محاسبه شد. این فرایند اعتبارسنجی چندمرحله‌ای به افزایش اعتبار علمی و کاربردی بسته آموزشی کمک کرد.

تحلیل داده‌ها به صورت هم‌زمان با فرایند گردآوری اطلاعات انجام شد و مبتنی بر روش هفت‌مرحله‌ای کلایزی بود که یکی از رویکردهای معتبر تحلیل داده‌های پدیدارشناختی محسوب می‌شود. در مرحله نخست، تمامی متون مصاحبه‌ها چندین بار مطالعه شد و بخش‌هایی از فایل‌های صوتی مجدداً گوش داده شد تا درک جامعی از تجربه مشارکت‌کنندگان حاصل شود. همچنین متون علمی بررسی شده نیز به طور هم‌زمان مورد تحلیل مفهومی قرار گرفت.

در مرحله دوم، جملات و عبارات معنادار مرتبط با سؤالات پژوهش استخراج و در فایل‌های جداگانه سازمان‌دهی شد تا هیچ داده‌ای که احتمال اهمیت تحلیلی داشت حذف نشود. بخش‌هایی از مقالات علمی که به رضایت زناشویی، سازگاری زوجین و هوش کلامی مرتبط بودند نیز در این مرحله جدا و ثبت گردید.

در مرحله سوم، برای هر عبارت مهم، معنای ضمنی آن به صورت توصیف‌های کوتاه فرموله شد. این فرایند توسط دو پژوهشگر به صورت مستقل انجام شد و سپس نتایج تلفیق گردید تا معنای مشترک و توافقی حاصل شود. در ادامه، معانی فرموله شده در دسته‌های مفهومی قرار گرفتند و مضامین اولیه شکل گرفت.

مرحله چهارم شامل سازمان‌دهی مضامین در دسته‌های مفهومی گسترده‌تر بود. مضامین به‌صورت مستقل توسط تحلیل‌گران طبقه‌بندی شد و سپس درباره آن‌ها بحث و توافق حاصل شد. به‌منظور افزایش اعتبار داده‌ها، یک فرد متخصص خارج از تیم تحلیل، مضامین استخراج‌شده را با داده‌های خام تطبیق داد.

در مرحله پنجم، توصیف روایتی فشرده‌ای از مفاهیم کلیدی تدوین شد تا یافته‌ها به‌صورت منسجم و بدون ابهام بیان شوند. این روایت ابتدا توسط پژوهشگر تهیه و سپس با مشارکت تحلیل‌گر دوم بازبینی و اصلاح شد. در مرحله ششم، نتایج اولیه برای مشارکت‌کنندگان ارائه شد تا دیدگاه‌های آنان درباره دقت تفسیرها دریافت گردد و اعتبار تفسیری داده‌ها تقویت شود. در مرحله هفتم، قابلیت پیگیری پژوهش از طریق ثبت گزارش‌های روزانه، یادداشت‌های تأملی پژوهشگر و مستندسازی تمامی مراحل تحقیق تضمین شد.

یافته‌ها

در این مطالعه، در مجموع ۱۵ مصاحبه عمیق نیمه‌ساختاریافته انجام شد. تحلیل هم‌زمان داده‌ها نشان داد که در سه مصاحبه پایانی، مفاهیم جدیدی استخراج نشد و مضامین به‌دست‌آمده تکرار یافته‌های پیشین بود؛ بنابراین اشباع نظری حاصل شد و فرایند نمونه‌گیری خاتمه یافت. در فرآیند کدگذاری، ابتدا ۱۱۰ کد باز استخراج شد که پس از حذف موارد تکراری، ۶۲ کد باقی ماند. در مرحله کدگذاری محوری، کدهای مشابه ادغام و شش حوزه اصلی معنا شامل مهارت‌های ناکافی تعامل کلامی و هیجانی، تأثیر ضعف هوش کلامی بر حل تعارض، موانع محیطی و فرهنگی تعامل، عوامل تسهیل‌کننده و بازدارنده ارتباط کلامی، سبک‌های مقابله با تعارض و پیامدهای ارتقای هوش کلامی شناسایی شد. در مرحله کدگذاری انتخابی، این مضامین در قالب شش مقوله انتخابی نهایی سازمان‌دهی شد که چارچوب نظری بسته آموزشی هوش کلامی را شکل داد.

جدول ۱

کدهای باز، محوری و انتخابی

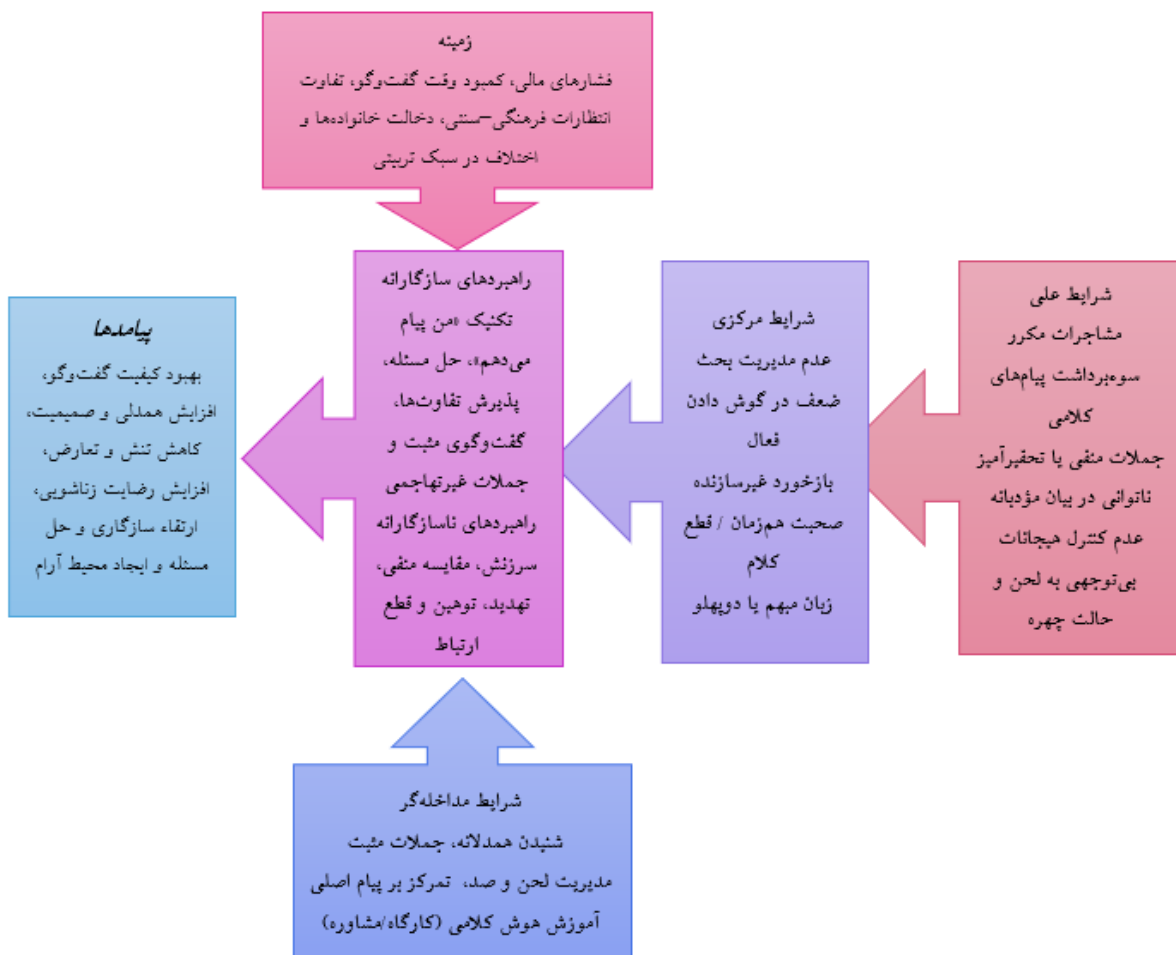
کدهای باز (نمونه)	کدهای محوری	کدهای انتخابی
تجربه مشاجرات مکرر، سوءبرداشت از پیام‌های کلامی، استفاده از جملات منفی یا تحقیرآمیز، ناتوانی در بیان مؤدبانه خواسته‌ها، عدم کنترل هیجانات در گفت‌وگو، بی‌توجهی به لحن و حالت چهره	مهارت‌های ناکافی در تعامل کلامی و هیجانی	عوامل روانی-ارتباطی
عدم توانایی در مدیریت بحث، ضعف در گوش دادن فعال، ناتوانی در بازخورد سازنده، صحبت هم‌زمان و قطع کلام طرف مقابل، استفاده از زبان مبهم یا دوپهلو	تأثیر ضعف هوش کلامی بر حل تعارض	عملکرد ارتباطی
فشارهای مالی، محدودیت زمان برای گفت‌وگو، انتظارات فرهنگی و سنتی متفاوت میان زوجین، دخالت خانواده‌ها، تفاوت در سبک تربیتی	موانع محیطی و فرهنگی بر تعامل	زمینه‌های فرهنگی-اقتصادی
تسهیل‌کننده‌ها: مهارت شنیدن همدلانه، استفاده از جملات مثبت، کنترل تن صدا، تمرکز بر پیام اصلی، بهره‌گیری از آموزش هوش کلامی در کارگاه‌ها یا مشاوره. بازدارنده‌ها: زبان پرخاشک‌رانه، قهر طولانی‌مدت، نادیده گرفتن پیام‌ها، اجتناب از بحث، تعمیم‌دادن مسائل گذشته به حال	عوامل تسهیل‌کننده و بازدارنده ارتباط کلامی	مداخله‌گرها
راهبردهای سازگارانه: استفاده از تکنیک «من پیام می‌دهم»، تمرکز بر حل مسئله، پذیرش تفاوت‌ها، تقویت گفت‌وگوهای مثبت، تمرین جملات غیرتهاجمی. راهبردهای ناسازگارانه: سرزنش مستقیم، مقایسه منفی، تهدید، توهین، قطع ارتباط	سبک‌های مقابله با تعارض	راهبردهای مقابله‌ای
بهبود کیفیت گفت‌وگو، افزایش همدلی و صمیمیت، کاهش تنش و تعارض، افزایش رضایت زناشویی، ارتقاء سازگاری، تقویت حل مسئله مشترک، ایجاد محیط آرام	پیامدهای بهبود هوش کلامی	پیامدها

تحلیل داده‌های کیفی نشان داد که در مرحله کدگذاری باز، ۱۱۰ کد اولیه استخراج شد که پس از حذف ۴۸ کد تکراری، ۶۲ کد باقی ماند. در مرحله کدگذاری محوری، این کدها در قالب ۱۱ مقوله محوری ادغام و سازمان‌دهی شدند. نهایتاً در مرحله کدگذاری انتخابی، این مفاهیم در شش مقوله انتخابی یکپارچه شدند که ساختار نظری بسته آموزشی را شکل دادند. شرایط علی عمدتاً در قالب عوامل روانی-ارتباطی بروز یافت که شامل ضعف در کنترل هیجان، استفاده از زبان منفی و سوءبرداشت‌های مکرر بود. شرایط مرکزی بیانگر نقش مستقیم ضعف هوش کلامی در مدیریت تعارضات و فقدان مهارت‌های ارتباطی مؤثر بود. شرایط زمینه‌ای متأثر از عوامل فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی بود که بستر تعارض را تشدید می‌کرد. عوامل مداخله‌گر به دو دسته تسهیل‌کننده و بازدارنده تقسیم شدند و راهبردهای مقابله‌ای نیز طیفی از الگوهای سازگاران تا ناسازگاران را دربر گرفتند. در نهایت، پیامدهای ارتقای هوش کلامی به صورت بهبود کیفیت روابط، افزایش صمیمیت و رضایت زناشویی نمایان شد.

شکل ۱

الگوی عوامل مؤثر بر حل تعارضات زناشویی و سازگاری زناشویی

الگوی مفهومی استخراج‌شده نشان می‌دهد که عوامل روانی-ارتباطی به عنوان شرایط علی، بر عملکرد ارتباطی زوجین تأثیر مستقیم دارند. این عملکرد در بستر زمینه‌های فرهنگی-اقتصادی شکل می‌گیرد و تحت تأثیر مداخله‌گرهایی مانند مهارت‌های تسهیل‌کننده یا بازدارنده قرار می‌گیرد. در ادامه، راهبردهای مقابله‌ای انتخاب‌شده توسط زوجین نقش تعیین‌کننده‌ای در جهت‌دهی به پیامدها ایفا می‌کند. چنانچه

راهنمادهای سازگاران و مهارت‌های هوش کلامی تقویت شود، پیامدهای مثبت نظیر افزایش سازگاری و رضایت زناشویی حاصل می‌شود؛ در غیر این صورت، راهنمادهای ناسازگاران موجب تشدید تعارض و کاهش کیفیت زندگی مشترک خواهد شد.

جدول ۲

ارزیابی کلی درباره محتوای پروتکل مداخله‌ای توسط ۱۵ متخصص

متخصصان	تطابق محتوایی	تناسب ساختار جلسات	کفایت زمان	کفایت کلی	ارزیابی کلی
اول	۱	۱	۱	۱	۱
دوم	۱	۰.۹	۰.۹	۰.۹	۱
سوم	۰.۹	۱	۱	۱	۰.۹
چهارم	۱	۰.۸	۰.۹	۱	۱
پنجم	۰.۸	۱	۰.۷	۱	۱
ششم	۱	۰.۸	۰.۷	۰.۹	۰.۹
هفتم	۰.۸	۱	۱	۱	۱
هشتم	۰.۶	۰.۵	۰.۹	۰.۸	۱
نهم	۱	۰.۷	۱	۱	۰.۹
دهم	۰.۹	۱	۱	۱	۰.۹
یازدهم	۱	۰.۸	۱	۰.۷	۱
دوازدهم	۱	۱	۱	۱	۰.۷
سیزدهم	۱	۰.۷	۰.۷	۰.۹	۰.۹
چهاردهم	۰.۶	۱	۱	۰.۷	۱
پانزدهم	۰.۹	۱	۱	۰.۸	۱
ضریب توافق CVR	۰.۷۳۳	۰.۶۰	۰.۶۰	۰.۷۳۳	۰.۸۶۶
شاخص CVI	۰.۸۶۶	۰.۸۰	۰.۸۰	۰.۸۶۶	۰.۹۳۳

نتایج جدول فوق نشان می‌دهد که تمامی شاخص‌های CVR و CVI بالاتر از حد مطلوب تعیین‌شده برای ۱۵ ارزیاب بوده است. با توجه به اینکه حداقل مقدار قابل قبول برای CVR برابر ۰.۴۹ و برای CVI برابر ۰.۷۰ است، مقادیر به‌دست‌آمده بیانگر روایی محتوایی مطلوب بسته آموزشی هوش کلامی است. بالاترین شاخص مربوط به ارزیابی کلی پروتکل با CVI برابر ۰.۹۳۳ بود که نشان‌دهنده اجماع قوی متخصصان درباره کیفیت علمی و انسجام محتوایی بسته است.

جدول ۳

یافته‌های توصیفی حاصل از مطالعه مقدماتی بسته آموزشی هوش کلامی

متغیرها	مراحل	تعداد	میانگین	انحراف معیار
تعارضات زناشویی	پیش‌آزمون	۸	۶۶	۲.۱۶
	پس‌آزمون	۸	۶۰.۵	۱.۲۹
	پیگیری	۸	۶۱.۲	۱.۷۰
سازگاری زناشویی	پیش‌آزمون	۸	۷۰.۲	۶.۷۵
	پس‌آزمون	۸	۹۶.۲	۳.۸۶
	پیگیری	۸	۹۶.۵	۳.۷۸

یافته‌های جدول فوق نشان می‌دهد که پس از اجرای مقدماتی بسته آموزشی، میانگین تعارضات زناشویی از ۶۶ در پیش‌آزمون به ۶۰.۵ در پس‌آزمون کاهش یافته و در مرحله پیگیری نیز در سطح پایین‌تری نسبت به خط پایه باقی مانده است. هم‌زمان، میانگین سازگاری زناشویی از ۷۰.۲ به ۹۶.۲ افزایش یافته و در مرحله پیگیری تثبیت شده است. این الگوی تغییرات حاکی از اثربخشی اولیه بسته آموزشی در کاهش تعارض و افزایش سازگاری است، هرچند برای بررسی معناداری آماری، تحلیل‌های استنباطی ضروری خواهد بود.

جدول ۴

خلاصه پروتکل طراحی‌شده در پژوهش حاضر

جلسه	موضوع جلسه	خلاصه محتوای جلسه	تکالیف جلسه
۱	آشنایی با مفهوم هوش کلامی و اهمیت آن در روابط زوجین	ارائه تعریف جامع از هوش کلامی و تبیین ابعاد آن در تعاملات زوجین؛ تمایز هوش کلامی از سایر انواع هوش به‌ویژه هوش هیجانی؛ تشریح نقش انتخاب واژگان، لحن، ساختار جمله و زمان‌بندی گفتار در کاهش سوءبرداشت‌ها؛ بررسی نمونه‌های واقعی از گفت‌وگوهای موفق و ناموفق در روابط زناشویی؛ تحلیل تأثیر سبک گفتاری بر رضایت و سازگاری زناشویی	نگارش سه نمونه گفت‌وگوی روزانه با همسر (دو نمونه موفق و یک نمونه ناموفق) و تحلیل نقاط قوت و ضعف هر یک از منظر انتخاب واژگان، لحن، وضوح پیام و مدیریت هیجان
۲	مهارت‌های بنیادین تعامل کلامی	آموزش عملی مهارت گوش دادن فعال شامل حفظ تماس چشمی، عدم قطع کلام، بازگویی پیام طرف مقابل و توجه به زبان بدن؛ تمرکز بر سکوت فعال و توجه به پیام اصلی؛ آموزش کنترل آهنگ و تن صدا در شرایط هیجانی؛ تحلیل نمونه‌های گفت‌وگوی غیراثربخش و بازسازی آن‌ها به شکل سازنده	اجرای تمرین گوش دادن فعال با همسر و ثبت واکنش‌های او؛ ذکر حداقل دو تفاوت بین گفت‌وگوی معمول و گفت‌وگوی تمرین‌شده از نظر کیفیت ارتباط
۳	شناسایی موانع و سوءبرداشت‌های رایج در ارتباط	بررسی موانع کلامی از جمله استفاده از واژگان مبهم، جملات دوپهلو، پیام‌های منفی یا تحقیرآمیز و تعمیم‌دهی‌های افراطی؛ تحلیل الگوهای سوءبرداشت در روابط زوجین؛ ارائه راهکارهای عملی برای شفاف‌سازی پیام و جایگزینی جملات مخرب با جملات سازنده	شناسایی سه مانع رایج در ارتباط با همسر و طراحی یک جمله جایگزین مؤدبانه یا مثبت برای هر مورد
۴	اصلاح سبک گفت‌وگو در زمان تعارض	معرفی سبک‌های مقابله‌ای سازگار و ناسازگار در تعارض؛ آموزش تکنیک «من پیام می‌دهم» برای بیان نیازها و احساسات بدون سرزنش؛ تمرین تبدیل جملات اتهامی به جملات مسئولیت‌پذیر؛ شبیه‌سازی موقعیت‌های تعارض و تحلیل شیوه بیان	انتخاب یک اختلاف اخیر با همسر، تمرین بیان آن با تکنیک «من پیام می‌دهم» و ثبت احساسات خود و واکنش همسر
۵	نقش عوامل محیطی و فرهنگی در تعاملات زوجین	تحلیل تأثیر فشارهای اقتصادی، کمبود زمان، تفاوت‌های فرهنگی و دخالت خانواده‌ها بر کیفیت گفت‌وگو؛ بررسی تفاوت‌های سبک تربیتی و انتظارات سنتی؛ بحث گروهی درباره تجربه‌های شرکت‌کنندگان و راهکارهای مدیریت شرایط زمینه‌ای	فهرست‌کردن سه عامل محیطی یا فرهنگی چالش‌زا در زندگی مشترک و نوشتن یک راهکار عملی برای مدیریت هر کدام
۶	شناسایی و تقویت عوامل تسهیل‌کننده و کاهش عوامل بازدارنده	معرفی رفتارهای تسهیل‌کننده شامل شنیدن همدلانه، استفاده از جملات مثبت، کنترل لحن و تمرکز بر پیام؛ تحلیل رفتارهای بازدارنده مانند زبان پرخاشگرانه، قهر طولانی‌مدت و اجتناب از گفت‌وگو؛ تمرین عملی جایگزینی جملات منفی با مثبت	استفاده آگاهانه از یک جمله مثبت به‌جای جمله منفی در سه موقعیت روزمره و ثبت واکنش همسر
۷	مدیریت هیجانات در گفت‌وگو و پیشگیری از تشدید تعارض	آموزش تکنیک‌های کنترل خشم و اضطراب هنگام مکالمه؛ معرفی مکث آگاهانه قبل از پاسخ؛ تمرین تنفس دیافراگمی؛ بررسی نقش آرام‌سازی در جلوگیری از تشدید اختلاف و افزایش وضوح بیان	تمرین روزانه پنج دقیقه تنفس عمیق پیش از یک مکالمه مهم و ثبت میزان کاهش تنش پس از گفت‌وگو
۸	حل مسئله مشترک و تصمیم‌گیری مشارکتی	آموزش مراحل حل مسئله شامل تعریف دقیق مسئله، ارائه گزینه‌های جایگزین، ارزیابی پیامدها، مذاکره و انتخاب راه‌حل مشترک؛ اجرای نقش‌آفرینی در موقعیت‌های شبیه‌سازی‌شده؛ تأکید بر زبان مشارکتی و غیرتهاجمی	انتخاب یک موضوع ساده (مانند برنامه آخر هفته) و اجرای مراحل حل مسئله به‌صورت مشترک؛ ثبت مراحل و نتیجه
۹	تقویت همدلی و صمیمیت از طریق گفت‌وگوهای هدفمند	تعریف عملی همدلی در روابط زوجین؛ آموزش بازتاب احساسات طرف مقابل؛ تقویت پیام‌های تأییدکننده و حمایت‌گر؛ بررسی نقش گفت‌وگوهای مثبت در افزایش اعتماد و رضایت زناشویی	گفت‌وگو با همسر درباره یک خاطره خوش و بازتاب دادن احساس او در پایان صحبت؛ ثبت تجربه و تغییرات هیجانی

۱۰	مرور، ارزیابی و استمرار	جمع‌بندی مهارت‌ها و تکنیک‌های آموزش داده‌شده؛ ارزیابی پیشرفت فردی و تدوین یک برنامه هفتگی شامل حداقل سه تمرین‌ها
	زوجی؛ طراحی برنامه تمرینی برای استمرار مهارت‌ها در ماه‌های آینده؛ تأکید بر خودنظارتی و بازخورد متقابل	تمرین آموخته‌شده و اجرای آن در دو هفته آینده؛ ثبت نتایج و تغییرات مشاهده‌شده

تحلیل ساختاری پروتکل نشان می‌دهد که جلسات به صورت تدریجی از آگاهی‌بخشی مفهومی به مهارت‌آموزی عملی و سپس به تثبیت و استمرار مهارت‌ها پیش می‌روند. توالی جلسات به گونه‌ای طراحی شده است که ابتدا شناخت نظری هوش کلامی تقویت شود، سپس مهارت‌های بنیادین ارتباطی آموزش داده شود و در ادامه، تکنیک‌های حل تعارض، مدیریت هیجان، همدلی و تصمیم‌گیری مشترک تمرین گردد. این انسجام ساختاری در کنار تأیید متخصصان، نشان می‌دهد که بسته آموزشی از پشتوانه نظری و عملی منسجم برخوردار است.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر، طراحی و اعتبارسنجی بسته آموزشی هوش کلامی برای زوجین و تبیین نقش آن در بهبود حل تعارضات زناشویی و افزایش سازگاری زناشویی بود. یافته‌های کیفی نشان داد که ساختار ارتباطی زوجین بیش از آنکه صرفاً تحت تأثیر هیجانات قرار داشته باشد، به کیفیت پردازش کلامی، نحوه صورت‌بندی پیام‌ها و توانایی مدیریت گفت‌وگو وابسته است. استخراج شش مقوله انتخابی شامل عوامل روانی-ارتباطی، عملکرد ارتباطی، زمینه‌های فرهنگی-اقتصادی، عوامل مداخله‌گر، راهبردهای مقابله‌ای و پیامدهای ارتباطی نشان داد که هوش کلامی می‌تواند به عنوان سازه‌ای مرکزی در فهم تعارضات زناشویی عمل کند. این نتیجه با پژوهش‌هایی همسو است که ارتباط زناشویی را مهم‌ترین تعدیل‌کننده رابطه میان تعارض و رضایت زناشویی معرفی کرده‌اند (Girma Shifaw, 2024).

یافته‌های بخش کیفی نشان داد که بسیاری از تعارضات زوجین ناشی از مهارت‌های ناکافی در تعامل کلامی و هیجانی است؛ از جمله سوءبرداشت از پیام‌ها، استفاده از زبان تحقیرآمیز و ناتوانی در بیان مؤدبانه خواسته‌ها. این نتایج با دیدگاه‌هایی همخوان است که تعارض زناشویی را پیامد الگوهای ارتباطی ناکارآمد می‌دانند و نشان می‌دهند اختلال در شیوه بیان، حتی بیش از محتوای اختلاف، عامل تشدید تنش‌هاست (Paul et al., 1988). همچنین پژوهش‌ها نشان داده‌اند که تعارضات مزمن زناشویی اغلب از ضعف در مهارت‌های ارتباطی و عدم توانایی در تنظیم هیجان هنگام گفت‌وگو ناشی می‌شود (Nazari, 2024). بنابراین، تمرکز بسته آموزشی حاضر بر اصلاح زبان تعامل، نه تنها منطقی بلکه مبتنی بر شواهد تجربی است.

در سطح شرایط مرکزی، یافته‌ها نشان دادند که ضعف هوش کلامی مستقیماً بر توانایی مدیریت تعارض اثر می‌گذارد. شرکت‌کنندگان به دشواری‌هایی مانند گوش دادن ناکافی، قطع کلام و استفاده از جملات مبهم اشاره کردند. این نتیجه با مدل‌های وابستگی متقابل زوجین همسو است که نشان می‌دهد کیفیت ارتباطی هر فرد بر تجربه هیجانی شریک زندگی اثر می‌گذارد (Parsakia et al., 2023). همچنین تحقیقات مرتبط با هوش هیجانی نشان داده‌اند که مهارت‌های ارتباطی و شناختی در کنار هم تعیین‌کننده رضایت زناشویی هستند (Abiodun et al., 2022; Anghel, 2016). یافته‌های پژوهش حاضر این دیدگاه را گسترش داده و نشان می‌دهد که مؤلفه زبانی هوش، حلقه واسط میان شناخت و هیجان در روابط زوجین است.

در زمینه شرایط زمینه‌ای، نقش عوامل فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی در شکل‌گیری تعارضات مورد تأیید قرار گرفت. فشارهای مالی، تفاوت‌های تربیتی و دخالت خانواده‌ها به عنوان بسترهای تشدید تعارض شناسایی شدند. این نتیجه با پژوهش‌هایی که نقش تعارض کار-خانواده، نقش‌های جنسیتی و وضعیت اشتغال را در رضایت زناشویی برجسته کرده‌اند همخوانی دارد (Yoo, 2022; Yu & Liu, 2021). همچنین

تغییرات ارزشی و انتظارات اجتماعی از ازدواج می‌تواند سطح ناسازگاری زوجین را افزایش دهد (Allendorf, 2017). با این حال، یافته‌های حاضر نشان داد که حتی در حضور این عوامل زمینه‌ای، ارتقای مهارت‌های کلامی می‌تواند نقش محافظتی ایفا کند.

در بخش عوامل مداخله‌گر، تمایز میان تسهیل‌کننده‌ها و بازدارنده‌های ارتباطی اهمیت ویژه‌ای داشت. مهارت شنیدن همدلانه، استفاده از جملات مثبت و کنترل لحن به‌عنوان عوامل تسهیل‌کننده و در مقابل، زبان پرخاشگرانه و اجتناب از گفت‌وگو به‌عنوان عوامل بازدارنده معرفی شدند. این نتایج با پژوهش‌هایی که نشان می‌دهند کیفیت ارتباط زناشویی می‌تواند اثر تعارض بر سلامت روان خانواده را تعدیل کند همسو است (Chung et al., 2023). همچنین تحقیقات نشان داده‌اند که تنظیم شناختی و مهارت‌های آموزشی هدفمند می‌توانند عملکردهای ارتباطی را بهبود بخشند (Roghani et al., 2024; Saadati Shamir & Mousavi Fazli, 2022).

راهبردهای مقابله‌ای شناسایی‌شده در این پژوهش، طیفی از الگوهای سازگارانه تا ناسازگارانه را شامل می‌شد. استفاده از تکنیک «من پیام می‌دهم»، تمرکز بر حل مسئله و پذیرش تفاوت‌ها، مهم‌ترین راهبردهای سازگارانه بودند. این یافته با مطالعاتی همسو است که نشان می‌دهند آموزش مهارت‌های شناختی-رفتاری پیش از ازدواج می‌تواند تاب‌آوری و کیفیت زندگی مشترک را افزایش دهد (Sadeghi Meyab et al., 2022). در مقابل، سرزنش و تهدید به‌عنوان الگوهای ناسازگارانه با افزایش تعارض و حتی بروز خیانت زناشویی مرتبط دانسته شده‌اند (Abdolmaleki & Azadeh, 2015; Fathi et al., 2013). بنابراین، بسته آموزشی طراحی‌شده توانسته است مستقیماً بر الگوهای رفتاری تعیین‌کننده در روابط زوجین تمرکز کند.

یکی از مهم‌ترین یافته‌های پژوهش حاضر، شناسایی پیامدهای مثبت ارتقای هوش کلامی بود. افزایش همدلی، کاهش تنش، بهبود کیفیت گفت‌وگو و ارتقای سازگاری زناشویی از جمله پیامدهای اصلی گزارش‌شده بود. این نتایج با پژوهش‌هایی همخوان است که رابطه مستقیم میان هوش و سلامت روان، شادی و کیفیت روابط انسانی را نشان داده‌اند (Nikolaev & McGee, 2016; Wraw et al., 2016). همچنین مطالعاتی که نقش هوش هیجانی در رضایت زناشویی را بررسی کرده‌اند نیز افزایش صمیمیت و کاهش تعارض را نتیجه ارتقای مهارت‌های شناختی-هیجانی دانسته‌اند (Aidoo et al., 2024; Valentina et al., 2021).

یافته‌های اعتبارسنجی نشان داد که بسته آموزشی هوش کلامی از روایی محتوایی مطلوب برخوردار است و متخصصان توافق بالایی درباره ساختار و محتوای آن داشتند. این نتیجه نشان می‌دهد که بسته آموزشی از انسجام نظری و کاربرد بالینی مناسب برخوردار است. پژوهش‌های مرتبط با توسعه ابزارهای هوشی نیز تأکید می‌کنند که طراحی مداخلات مبتنی بر چارچوب‌های هوشی نیازمند اعتبارسنجی چندمرحله‌ای است (Saadati Shamir & Mousavi Fazli, 2022; Shams et al., 2025). بنابراین، نتایج اعتبارسنجی حاضر می‌تواند پشتیبان‌دهنده‌ای برای کاربرد عملی این بسته در مداخلات زوج‌درمانی باشد.

نتایج مطالعه مقدماتی نیز نشان داد که اجرای بسته آموزشی با کاهش تعارضات زناشویی و افزایش سازگاری همراه بوده است. هرچند این یافته‌ها در سطح توصیفی گزارش شد، اما جهت تغییرات با پژوهش‌هایی همسو است که مداخلات آموزشی مبتنی بر مهارت‌های شناختی و ارتباطی را عامل ارتقای عملکرد اجتماعی می‌دانند (Goran Savadkoobi et al., 2023; Zoli et al., 2024). همچنین مطالعات متعدد نشان داده‌اند که آموزش مهارت‌های شناختی می‌تواند تنظیم هیجان و کیفیت تعاملات بین‌فردی را بهبود دهد (Marvat et al., 2022; Mohammadi & Saadati Shami, 2019).

در تبیین نظری یافته‌ها می‌توان گفت که هوش کلامی حلقه اتصال میان شناخت، هیجان و فرهنگ در روابط زناشویی است. زبان نه تنها ابزار انتقال اطلاعات بلکه سازوکار اصلی شکل‌دهی معنا، هویت و تعامل اجتماعی محسوب می‌شود (Khandan, 2005). از این رو، ارتقای توانایی‌های کلامی می‌تواند همزمان بر ادراک هیجانی، حل مسئله و سازگاری اجتماعی اثر بگذارد. این دیدگاه با رویکردهای چندبعدی هوش

که بر تعامل ابعاد شناختی، اجتماعی و فرهنگی تأکید دارند همسو است (Faghih Aram et al., 2018; Ghaebi Mahandoost et al., 2022). همچنین شواهد عصب‌زیستی نشان می‌دهد که فرایندهای شناختی و ارتباطی ریشه‌های زیستی مشترکی دارند و آموزش‌های هدفمند قادر به تغییر کارکردهای رفتاری هستند (Logsdon et al., 2021).

در مجموع، یافته‌های پژوهش حاضر نشان می‌دهد که تمرکز بر هوش کلامی می‌تواند رویکردی نوین در مداخلات زوج‌درمانی باشد. در حالی که بسیاری از مداخلات موجود بر هیجان یا شناخت به‌صورت جداگانه تمرکز دارند، بسته آموزشی حاضر با تمرکز بر سازوکار کلامی تعاملات، توانسته است سطحی عمیق‌تر از فرایندهای ارتباطی را هدف قرار دهد. این امر می‌تواند تبیین‌کننده اثربخشی مشاهده‌شده در بهبود سازگاری زناشویی باشد.

پژوهش حاضر با وجود دستاوردهای نظری و کاربردی، دارای محدودیت‌هایی بود. نخست آنکه ماهیت کیفی مطالعه و حجم نمونه محدود، امکان تعمیم نتایج به همه زوجین را کاهش می‌دهد. دوم، داده‌ها مبتنی بر گزارش‌های خوداظهاری شرکت‌کنندگان بود و احتمال سوگیری ادراکی یا تمایل به پاسخ‌دهی اجتماعی وجود داشت. سوم، اجرای پایلوت بر تعداد محدودی زوج انجام شد و امکان بررسی اثرات بلندمدت مداخله فراهم نشد. همچنین تفاوت‌های فرهنگی، اقتصادی و شخصیتی شرکت‌کنندگان ممکن است بر نتایج اثر گذاشته باشد و کنترل کامل این متغیرها امکان‌پذیر نبود.

پیشنهاد می‌شود در مطالعات آینده، اثربخشی بسته آموزشی هوش کلامی در قالب طرح‌های نیمه‌آزمایشی و آزمایشی با حجم نمونه بزرگ‌تر بررسی شود. همچنین بررسی نقش متغیرهای میانجی مانند سبک دلبستگی، طرحواره‌های شناختی و تنظیم هیجان می‌تواند به فهم عمیق‌تر سازوکارهای اثرگذاری این مداخله کمک کند. اجرای مطالعات طولی برای ارزیابی پایداری اثرات آموزشی، مقایسه بسته هوش کلامی با سایر رویکردهای زوج‌درمانی و بررسی کارآمدی آن در گروه‌های فرهنگی مختلف نیز از مسیرهای مهم پژوهشی آینده محسوب می‌شود. نتایج پژوهش حاضر نشان می‌دهد که آموزش مهارت‌های هوش کلامی می‌تواند به‌عنوان بخشی از برنامه‌های مشاوره پیش از ازدواج، زوج‌درمانی و آموزش خانواده مورد استفاده قرار گیرد. پیشنهاد می‌شود مراکز مشاوره خانواده، روان‌شناسان بالینی و درمانگران زوج از این بسته آموزشی برای ارتقای مهارت‌های گفت‌وگویی زوجین بهره بگیرند. همچنین ادغام آموزش هوش کلامی در برنامه‌های آموزش مهارت‌های زندگی، کارگاه‌های ارتقای روابط زوجین و برنامه‌های پیشگیری از طلاق می‌تواند به افزایش کیفیت روابط خانوادگی و کاهش تعارضات زناشویی در سطح جامعه کمک کند.

تشکر و قدردانی

از تمامی کسانی که در این پژوهش ما را یاری نمودند تشکر و قدردانی به عمل می‌آید.

تعارض منافع

در انجام مطالعه حاضر، هیچ‌گونه تضاد منافی وجود ندارد.

مشارکت نویسندگان

در نگارش این مقاله تمامی نویسندگان نقش یکسانی ایفا کردند.

موازن اخلاقی

در انجام این پژوهش تمامی موازن و اصول اخلاقی رعایت گردیده است.

شفافیت داده‌ها

داده‌ها و مآخذ پژوهش حاضر در صورت درخواست از نویسنده مسئول و ضمن رعایت اصول کپی رایت ارسال خواهد شد.

حامی مالی

این پژوهش حامی مالی نداشته است.

References

- Abdolmaleki, M., & Azadeh, M. (2015). A Qualitative Study of Marital Infidelity Relationships. *Strategic Studies of Sports and Youth*, 13(24), 115-128.
- Abiodun, K., Ogunwuyi, B., Olaiya, S., & Araromi, C. (2022). Emotional intelligence and marital satisfaction of Christian couples in CAC, Nigeria. *Applied Journal of Economics, Management and Social Sciences*, 3(3), 10-16. <https://doi.org/10.53790/ajmss.v3i3.59>
- Aidoo, E. B., Mensah, R. O., & Oteng, B. (2024). Marital satisfaction of college of education tutors within the greater Accra region: the influence of emotional intelligence and other factors. *Cogent Education*, 11(1), 2389324. <https://doi.org/10.1080/2331186X.2024.2389324>
- Allendorf, K. (2017). Conflict and compatibility? Developmental idealism and gendered differences in marital choice. *Journal of marriage and family*, 79(2), 337-355. <https://doi.org/10.1111/jomf.12339>
- Anghel, T. C. (2016). Emotional intelligence and marital satisfaction. *Journal of Experiential Psychotherapy*, 19(3), 14-19. https://www.jep.ro/images/pdf/cuprins_reviste/75_art_3.pdf
- Aspara, J., Wittkowski, K., & Luo, X. (2018). Types of intelligence predict likelihood to get married and stay married: Large-scale empirical evidence for evolutionary theory. *Personality and individual differences*, 122, 1-6. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2017.09.028>
- Batool, S. S., & Kbalid, R. (2009). Role of emotional intelligence in marital relationship. *Pakistan Journal of Psychological Research*, 43-62. <https://pjjpr.scione.com/newfiles/pjjpr.scione.com/456/71-67-1-PB-456-PJPR.pdf>
- Chung, G. S. K., Chan, X. W., Lanier, P., & Wong, P. Y. J. (2023). Associations between work-family balance, parenting stress, and marital conflicts during COVID-19 pandemic in Singapore. *Journal of Child and Family Studies*, 32(1), 132-144. <https://doi.org/10.1007/s10826-022-02490-z>
- Craft, A. L., Perry-Jenkins, M., & Newkirk, K. (2021). The implications of early marital conflict for Children's development. *Journal of Child and Family Studies*, 30, 292-310. <https://doi.org/10.1007/s10826-020-01871-6>
- Faghih Aram, B., Moradi, S., & Kazemi, M. (2018). The Relationship Between Cultural Intelligence and Spiritual Intelligence with the Social Identity of Students. *Islamic Perspective on Educational Sciences*, 6(11), 129-150. <https://www.sid.ir/paper/257832/en>
- Fathi, M., Fekr Azad, H., Ghaffari, G., & Bolhari, J. (2013). Identifying the Underlying Factors of Marital Infidelity in Men. *Social Welfare*, 13(51), 109-131. <https://refahj.uswr.ac.ir/article-1-1372-en.html>
- Ghaebi Mahandoost, M. R., Ghadami, M., Saadati Shami, A., & Rezaei, S. (2022). Islamic Managerial Intelligence and the Successful Intelligence of Exceptional School Principals. *Iranian Political Sociology*, 5(11), 4551-4566. https://jou.spsiran.ir/article_157788_en.html?lang=en
- Girma Shifaw, Z. (2024). Marital communication as moderators of the relationship between marital conflict resolution and marital satisfaction. *The American Journal of Family Therapy*, 52(3), 249-260. <https://doi.org/10.1080/01926187.2022.2089404>
- Gong, Q., Kramer, K. Z., & Tu, K. M. (2023). Fathers' marital conflict and children's socioemotional skills: A moderated-mediation model of conflict resolution and parenting. *Journal of Family Psychology*, 37(7), 1048. <https://doi.org/10.1037/fam0001102>
- Goran Savadkoobi, L., Kamyabi, M., & Saadati Shami, A. (2023). The Effectiveness of Metacognitive Skills Training on Increasing Fluid Intelligence in Junior High School Students. *Sociology of Education*, 9(1), 424-440. <https://ensani.ir/fa/article/590987/>

- Khandan, A.-A. (2005). A Look at the Dimensions of the Theory of Innate Disposition and the Innateness of Language. *Qabasat*(36), 10-36. <https://www.magiran.com/paper/332672/a-glance-at-the-aspects-of-the-theory-of-human-innate-nature-and-the-innateness-of-language?lang=en>
- Logsdon, A. F., Rhea, E. M., Reed, M., Banks, W. A., & Erickson, M. A. (2021). The neurovascular extracellular matrix in health and disease. *Experimental Biology and Medicine*, 246(7), 835-844. <https://doi.org/10.1177/1535370220977195>
- Marvat, K., Dortaj, F., Saadati Shami, A., & Abolmaali Alhosseini, K. (2022). The Lived Experience of Experts from Economic Intelligence: A Phenomenological Study. *Psychological Science*, 21(115), 1391-1408. <https://doi.org/10.52547/JPS.21.115.1391>
- Mohammadi, N., & Saadati Shami, A. (2019). The Effectiveness of Cognitive-Behavioral Therapy on Intelligence Beliefs and Working Memory in Female Students. *Islamic Lifestyle Centered on Health*, 3(5), 276-283. <https://www.magiran.com/paper/2770186/the-effectiveness-of-cognitive-behavioral-therapy-on-intelligence-beliefs-and-working-memory-in-female-students?lang=en>
- Naeem, B., Aqeel, M., & de Almeida Santos, Z. (2021). Marital conflict, self-silencing, dissociation, and depression in married madrasa and non-madrasa women: a multilevel mediating model. *Nature-Nurture Journal of Psychology*, 1(2), 1-11. <https://doi.org/10.53107/nnjp.v2i2.23>
- Navabinejad, S., Rostami, M., & Parsakia, K. (2024). The Mediating Role of Emotional Intelligence In The Relationship Between Marital Conflicts And Tendency To Marital Infidelity In Couples. *Journal of Assessment and Research in Applied Counseling*, 5(1), 1-8. <https://doi.org/10.61838/kman.jarac.5.1.1>
- Nazari, H. (2024). *The Effectiveness of Integrative Behavioral Couple Therapy (IBCT) on Intimacy and Marital Adjustment in Order to Improve Family Functioning in Couples Experiencing Emotional Divorce* Khatam University, Faculty of Humanities].
- Nikolaev, B., & McGee, J. J. (2016). Relative verbal intelligence and happiness. *intelligence*, 59, 1-7. <https://doi.org/10.1016/j.intell.2016.09.002>
- Parsakia, K., Rostami, M., & Saadati, S. M. (2023). The Relationship between Emotional Intelligence and Marital Conflicts Using Actor-Partner Interdependence Model. *Journal of Psychosociological Research in Family and Culture*, 1(1), 23-28. <https://doi.org/10.61838/kman.jprfc.1.1.6>
- Paul, E. L., White, K. M., Speisman, J. C., & Costos, D. (1988). Marital conflict and adjustment: Speech nonfluencies in intimate disclosure. *The Journal of Genetic Psychology*, 149(2), 175-189. <https://doi.org/10.1080/00221325.1988.10532151>
- Pour Meqdad, S., DokaneieFard, F., & Behboodi, M. (2024). Predicting Marital Relationship Quality and Marital Adjustment Based on Early Maladaptive Schemas and Resilience in Married Women. *Rooyesh-e-Ravanshenasi Journal*, 13(7), 81-90. <https://frooyesh.ir/article-1-4835-en.html>
- Roghani, F., Saadati Shami, A., Abdollahpour, A., & Hashemi, N. (2024). The Effectiveness of the Maher Fluid Intelligence Psycho-Educational Intervention Package on Cognitive Emotion Regulation in Children with Attention Deficit Hyperactivity Disorder. *Psychological Dynamics in Mood Disorders*, 2(3), 189-202. <https://doi.org/10.61838/kman.pdmd.3.2.16>
- Rosiña, E., Bermejo, M. L., del Barco, M., & Sanchez-Martin, J. (2020). Multiple Intelligences Analysis and Emotional Implications in STEM Education for Students up to K-12. In *Examining Multiple Intelligences and Digital Technologies for Enhanced Learning Opportunities* (pp. 261-280). IGI Global. <https://doi.org/10.4018/978-1-7998-0249-5.ch013>
- Saadati Shami, A., & Zahmatkesh, Y. (2022). Introducing a Tool: Development and Standardization of the First Version of the Multidimensional Maher Fluid Intelligence Test (MMFIT) for Children Aged 7 to 9 Years. *Childhood Health and Education*, 3(2), 57-84. <https://jeche.ir/article-1-85-en.html>
- Saadati Shamir, A., & Mousavi Fazli, A. (2022). The Effectiveness of Training Maher Perceptual Skills and Attentional Skills on Reducing Attention Disorders in Students with Attention Deficit Disorder. *Quran and Medicine*, 7(3), 181-196. <https://sid.ir/paper/1116679/en>
- Sadeghi Meyab, A., Shafiabadi, A., Shiavandi Chaliceh, K., Saadati Shami, A., & Jafari, A. (2022). The Effectiveness of Pre-Marital Education Based on Risk Factors with a Cognitive-Behavioral Approach on Resilience and Quality of Life of Engaged Couples. *Biannual Journal of Clinical Psychology & Personality*, <https://civilica.com/doc/1842726/>
- Shams, S., Saadati Shami, A., & Kazemi, A. A. (2025). Standardization of the Maher Multiple Crystallized Intelligence Test (MMCTI) for the Age Group of 4 to 6 Years. *Sociology of Education*, 11(2), 1-16. <https://iase-jrn.ir/index.php/se/article/view/538>
- Sharif Nia, M., Heshmati, R., & Hashemi, T. (2023). The Mediating Role of Schema Modes in the Relationship Between Childhood Adversities and Marital Conflicts in Individuals with Symptoms of Psychopathology. *Rooyesh-e-Ravanshenasi Journal*, 12(11), 11-20. <https://frooyesh.ir/article-1-4781-fa.html>
- Sudani, M., Karimi, J., Mehrabizadeh Honarmand, M., & Nisi, A. K. (2012). The Effectiveness of Emotionally Focused Couple Therapy on Reducing the Injuries Caused by Spouse Infidelity. *Journal of Behavioral Science Research*, 10(4), 258-266. <https://ensani.ir/fa/article/317817/>

- Valentina, E. A., Chinyere, E. E., & Azuji, I. M. (2021). Emotional intelligence as correlate of marital satisfaction of married teachers in public secondary schools in Anambra State. *World Journal of Innovative Research*, 10(4), 122-127. https://www.wjir.org/download_data/WJIR1004033.pdf
- Wraw, C., Deary, I. J., Der, G., & Gale, C. R. (2016). Intelligence in youth and mental health at age 50. *intelligence*, 58, 69-79. <https://doi.org/10.1016/j.intell.2016.06.005>
- Yoo, J. (2022). Gender role ideology, work-family conflict, family-work conflict, and marital satisfaction among Korean dual-earner couples. *Journal of Family Issues*, 43(6), 1520-1535. <https://doi.org/10.1177/0192513X211026966>
- Yousefi, S., & Salahi, A.-A. (2020). The Relationship Between Gardner's Multiple Intelligences and Marital Satisfaction. *Iranian Journal of Psychology & Behavioral Sciences*(21), 1-9. <https://www.noormags.ir/view/en/articlepage/1821147/>
- Yu, X., & Liu, S. (2021). Female labor force status and couple's marital satisfaction: a Chinese analysis. *Frontiers in psychology*, 12, 69146. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.691460>
- Zoli, M., Saadati Shami, A., & Kazemi, A. A. (2024). The Effectiveness of the Maher Crystallized Intelligence Psycho-Educational Intervention on Increasing Socio-Cultural Intelligence. <https://iase-jrn.ir/index.php/se/article/download/506/506>